

Срби су се одрекли програма властите државе још почетком 20. века, а све у циљу стварања заједничке државе јужних Словена, у којој ће се српска државност, касније, потпуно изгубити. Била је то тешка, кобна, кардинална грешка – указује наш уважени академик Чедомир Попов, који на тему националног програма, говори, наравно из историјског угла и истиче да није претерани оптимиста и не види скори излазак из велике кризе, која је у приличној мери скопчана са непостојањем јасне визије. Међународне околности нам не иду на руку, велике силе диктирају, кроје судбину и нашем народу. То се, уосталом, предочава др Попов најбоље види из највеће српске – косовске агоније, коју наша држава и политичари нису у стању сами да реше. – Србија се националног програма, историјски гледано, одрекла још далеке 1914. године. Према мом мишљењу, она је тада имала свој прави стратегијски план – окупљање свих српских области, из свих српских земаља, у једну јединствену српску државу. При том, био је врло демократски и рачунао на оне српске земље у којима је наш народ имао апсолутну, или јаку релативну већину. Дакле, ондашња Србија, затим Црна Гора, која се сматрала најсрпскијом земљом, па Босна и Херцеговина, у којој је само православни живаљ чинио преко 50 одсто укупног становништва и наравно, Стара Србија – они делови који су били колевка наше државности и духовности – истиче уважени српски интелектуалац, говорећи када и због чега је замрла наша национална стратегија.

Када су се и зашто Срби одрекли сопственог, свеопштег циља?

– Програма своје властите државе Срби су се одрекли још почетком 20. века, а све у циљу стварања заједничке државе јужних Словена, у којој ће се српска државност касније потпуно изгубити. Била је то тешка, кобна, кардинална грешка, јер је почивала на претпоставци да су сви јужни Словени један народ, са три религије, које не утичу на осећање националног јединства. Једном измењен програм више се никада није могао обновити, јер су се промениле историјске околности. Српски народ у појединим крајевима био је већински, а једино је он истински и искрено прихватио ту идеју о југословенству као заједничком циљу и интересу свих јужнословенских народа. За разлику од нас, Словенци и Хрвати третирали су Југославију само као пролазну станицу, да би, заправо, уз српску помоћ створили своје националне државе. При том су долазили у неспоразум са Србима, како због територијалних претензија, тако и због националних и религијских циљева, који су се временом само умножавали.

Социјалистичка револуција је, такође, осујетила могућност поновног рађања јединствене српске стратегије.

– Социјалистичка револуција је, за више деценија, покушала и успела да одржи идеју југословенске државе, ограничавајући и анулирајући и у потпуности српски национални

програм, али у исто време, систематски, постепено припремајући услове за остваривање националних идеја хрватских, словеначких и других народа, који су у међувремену на верској или језичкој основи изградили сопствене националне свести и националну инфраструктуру. До чега нас је све то довело, последице сада видимо, трпимо. Међународне околности и чињеница да се Србија налази између блокова супер сила, представљали су неку врсту пробног камена, експеримента за њихово надметање у остваривању владавине над Европом. Изменом околности на светској политичкој сцени, када је човечанством завладала једна супер сила, Југославија, као таква, постала је апсолутно непотребна. То је резултирало свакако дејством унутрашњих, спољних снага и фактора.

Очигледно је да смо били потпуно неприпремљени за нови сценарио светских моћника? – Српски народ је новоизмењене прилике дочекао потпуно неспреман и без икакве алтернативе југословенском државном програму. Србија више није могла да мисли на обнављање оног свог програма из 19. века. Било какав други програм, државни, национални, који би обезбедио јединство српског народа, био је и јесте – брутално сузбијан, управо од стране новог господара света. Ми смо и даље под тешким притисцима тог новог света. Ни уз највеће интелектуалне, политичке, научне, друштвене напоре наша држава није у стању да формулише свој нови национални програм, будући да судбина српског народа и државе више није у њеним рукама. Зависи сада од распореда снага на међународној геостратешкој-политичкој сцени, која је за нас врло неповољна. Уколико се однос снага промени, само толико колико је потребно да се отклоне несносни притисци и сметње свих врста: од економских, војних, политичких, Србија ће, вероватно, као средиште свог народа, наћи начина и мудрости, смоћи снаге, да оформи свој нови национални и државни програм, примерен условима и околностима савременог света. Дакле, треба отворено гледати истини у очи. Интерес народа и државе стоји изнад свих интереса појединаца и политичких партија. Слога и заједништво потребнији су нам више него икада. У противном, наши противници, рачунају на традиционалну српску неслогу.

Шта је, по вашем мишљењу, приоритетно када је у питању стратегија од свеопштерг значаја за једну нацију?

– Најбитнија тачка тог новог националног програма, свакако мора да буде очување српског националног идентитета, одбране њене државе, интегритета, целовитости, без искључивања из најновијих токова светске историје, подразумевајући процес глобализације на демократској и равноправној основи. Тек кад се ствари поставе на право место, а садашња политичка, интелектуална, научна, економска елита коначно схвате шта је приоритет за наш опстанак, просперитет државе, може бити и наде и резултата – упозорава угледни српски академик.

Разговор водила Биљана Живковић